

Ämne: När grammfonen kom

E.U. 52965 Svar på frågelist nr 177

Meddelare: Gustav Carlsson (f 1900-01-23) Lugnet FALERUM

1947-10-29

Första gången jag hörde en grammfon eller "talmaskin" som den för det mesta kallades, torde varit omkring 1912 eller 13. Det bildades då en Godtemplarloge här i socknen. En mjölnare som var mycket intresserad av arbetet inom logen anskaffade då en grammfon, att användas på logens möten till medlemmarnas underhållning. Den grammfonen användes alltså till offentlig underhållning.

Att grammfonmusik förekom på marknader kan jag inte minnas.

Den första grammfon jag sett var en sådan där fyrkantig låda underst som innehöll verket, så var den försedd med en vev för uppdragningen och en ljuddosa med stift som måste bytas om man inte ville förstöra skivorna, och ovanpå allt detta fanns en stor tratt för ljudets förstärkning.

Vilka melodier som spelades kommer jag inte ihåg så noga, men i den förut nämnde mjölnarens repertoar fanns en skiva med en refräng som gnolades flitigt av ortens befolkning, nämligen: "Kom Adolfin, kom Adolfin, ta mej om halsen".

De första grammfonskivorna - någon fonografrulle har jag aldrig sett - var av märket Husbondens röst. Jag har i min ägo ett par dylika "stenkakor". På etiketten sitter en hund framför den stora tratten och lyssnar, därunder står namnet på musikstycket eller talstycket, så står sångarens eller talartistens namn, i detta fall Calle Lindström. Överst på etiketten står "HIS MASTERS VOICE" och allra underst "Record manufakturert by THE GRAMOPHONE CO., Hayes, Middlesex, England".

En annan dyrgrip av samma skivmärke, är som det står på etiketten insjungen af cabarésångare Evert Taube Stockholm. Visorna äro Karl Alfred och Ellinor, samt Fritiof Andersson. Av stavningen att döma skulle den kunna vara insjungen innan nystavningen genomfördes.

Lugnet Falerum den 29 okt.

Gustav Carlsson